

VEILEDER FOR PROSJEKTERENDE, UTFØRENDE OG KONTROLLERENDE AV MINDRE AVLØPSANLEGG (<50PE)

OVERORDNEDE REGLER

- Tillatelsen kommunen utsteder omfatter både tillatelse til å forurense etter forurensningsloven («utslippstillatelse»), og til å bygge avløpsanlegg etter plan- og bygningsloven.
- Tillatelsene gis i en og samme prosess av vann- og avløpsenheten i Østre Toten kommune.
- Søknaden blir ikke behandlet før den er komplett.
- Byggingen av avløpsanlegget kan ikke startes før utslippstillatelse og tillatelse til byggingen er gitt.
- Avløpsanlegget kan ikke tas i bruk før ferdigattest for anlegget er gitt.
- Nybygging krever at utslippstillatelse og tillatelse til bygging av avløpsanlegg før byggesaken behandles.
- Ferdigattest gis først etter ferdigattest på tilhørende avløpsanlegg er gitt.

GENERELLE KRAV

- Bygging av private avløpsanlegg er søknadspliktig og det er krav om ansvarlig foretak jmfør [plan- og bygningsloven §§§ 20-2 og 20-3, jfr.20-1](#).
- Eieren er tiltakshaver i prosjektet, og er ansvarlig for at tiltaket utføres i samsvar med bestemmelsene i plan- og bygningsloven. I og med at bygging av avløpsanlegg skal forestås av ansvarlig foretak, plikter tiltakshaver å videreføre sitt ansvar til ansvarlig foretak jmfør [plan- og bygningsloven § 23-1](#).
- Eier er ansvarlig for utslippet (forurensningen) jmfør [forurensningsloven § 7](#), og skal skrive under på dette i søknaden.
- Søknad om utslippstillatelse skal sendes inn til kommunen av foretak som oppfyller kravene til kvalifikasjoner; pålitelighet og dugelighet som følger av SAK 10 gitt med hjemmel i [plan- og bygningsloven § 23](#). Det er ansvarlig søker som skal sørge for dette.
- Kommunen godkjenner tiltaksklasser etter forslag fra ansvarlig søker. Mindre avløpsanlegg er hovedsaklig i klasse 1.
- Kommunen krever at det først skal utredes om infiltrasjon til grunnen kan fungere som løsning. Dette kommer an på grunnforholdene, og vi setter derfor strenge krav til prosjekterende.

- Foretaket skal ha gjennomføringsevne for oppgavene som er omfattet av ansvarsretten det erklærer, og oppfylle krav til kvalitetssikringsrutiner og kvalifikasjoner.
- Foretaket må ha faglig ledelse med relevant utdanning for ansvarsretten de erklærer.

Du kan lese mer om kravene i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 11.

HVILKE KRAV STILLES TIL PROSJEKTERENDE?

- Foretaket skal være registrert i Foretaksregisteret.
- Foretak som utfører prosjektering, skal erklære ansvarsrett i henhold til plan- og bygningsloven.
- Den som utfører grunnundersøkelse eller prosjektering av mindre avløpsanlegg med infiltrasjon, skal dokumentere kompetanse i hydrogeologi, avløpsteknikk og jord som rensemedium, samt ha erfaring fra tilsvarende arbeider. Som grunnlag for prosjektering av avløpsanlegg med infiltrasjon i grunn (infiltrasjonsanlegg og jordhauganlegg) skal det utføres hydrogeologiske grunnundersøkelser for å vurdere infiltrasjonskapasitet, hydraulisk kapasitet, løsmassenes egenskaper som rensemedium og risiko for forurensning.
- Foretaket skal ha gjennomføringsevne for oppgavene som er omfattet av ansvarsretten det erklærer, og oppfylle krav til kvalitetssikringsrutiner og kvalifikasjoner.
- Prosjektering av renseløsning skal utføres av **nøytral fagkyndig**.

Hva er nøytral fagkyndig? En nøytral fagkyndig skal være et uavhengig foretak eller aktør, med tilstrekkelig hydrogeologisk og avløpsteknisk fagkompetanse.

Hvem kan betegnes som nøytral fagkyndig? Foretak som tilfredstiller krav til både faglig kompetanse og nøytralitet, regnes som nøytral fagkyndig. Foretaket skal ha fokus på å etablere den renseløsningen som er best egnet ut fra de naturgitte forutsetningene, miljø, brukerens interesser og økonomi – uavhengig av type renseløsning eller produsent.

Du kan lese mer om kravene i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 11.

HVILKE ANSVAR STILLES TIL PROSJEKTERENDE?

- Prosjektører avløpsløsningen i henhold til lover, forskrifter og lokale bestemmelser.
- [VA-miljøblad](#) og Norsk Vann rapport 178/2010 skal benyttes som veiledning for dimensjonering og utforming av avløpsløsningen.
- Påse at tiltaket får en best mulig estetisk, teknisk, funksjonell og miljøriktig utforming.
- Påse at de produkter som spesifiseres i prosjekteringsfasen har tilstrekkelig dokumentasjon.
- Erklære ansvarsrett (Byggesaksblankett 5181), og sørge for at alle aktuelle vedlegg til søknaden fylles ut korrekt og leveres til ansvarlig søker (se vedleggsliste i søknadskjemaet) og linker under.
- Dokumentere nøytralitet.
- Bidra til kommunikasjon med ansvarlig søker og utførende for anlegget, slik at ansvarlig søker kan fylle ut søknadskjemaet korrekt, og slik at utførende bygger anlegget korrekt ut ifra prosjekteringsgrunnlaget.
- Tilrettelegge for eventuell kontroll innen sitt ansvarsområde, og lukke eventuelle avvik.
- Leverer grunnlag for gjennomføringsplan (byggesaksblankett 5185) for sin del av tiltaket til ansvarlig søker.
- Kontrollere utførelsen av infiltrasjonsanlegg, dersom dette er pålagt.
- Utarbeide samsvarserklæring (byggesaksblankett 5184) ved avsluttet prosjektering.
- Melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold.

Du kan lese mer om ansvar i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 12 og [plan- og bygningsloven § 23-5](#).

SKJEMAER:

- [Dokumentasjon av rensegrad og beskrivelse av anlegg](#)
- [Dokumentasjon nøytral fagkyndig](#)

HVILKE KRAV STILLES TIL UTFØRENDE?

- Foretaket skal være registrert i Foretaksregisteret.
- Foretak som utfører anlegget, skal erklære ansvarsrett i henhold til plan- og bygningsloven.
- Erklære ansvarsrett (Byggesaksblankett 5181), og sørge for at alle aktuelle vedlegg til søknaden fylles ut korrekt og leveres til ansvarlig søker (se vedleggsliste i søknadsskjemaet) og linker under.
- Foretaket skal ha gjennomføringsevne for oppgavene som er omfattet av ansvarsretten det erklærer, og oppfylle krav til kvalitetssikringsrutiner og kvalifikasjoner.
- Den som utfører arbeidene på stedet skal kunne dokumentere relevant kompetanse, for eksempel utdanning som maskinentreprenør eller rørlegger, og tilleggsutdanning i form av ADK-1 kurs eller tilsvarende.
- For nedsetting av minirensanlegg eller tett tank skal foretaket ha minimum ADK1 sertifikat og erfaring fra tilsvarende arbeid.
- For bygging av infiltrasjonsanlegg skal vedkommende kunne dokumentere erfaring fra tilsvarende arbeider, og ha tilstrekkelig kompetanse for bygging av mindre avløpsanlegg ved for eksempel kurs fra Norsk Rørsenter.
- For infiltrasjonsanlegg kan prosjekterende eller annet kvalifisert firma pålegges å utføre kontroll av utførelsen.

Du kan lese mer om kravene i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 11.

HVILKE ANSVAR STILLES TIL UTFØRENDE?

- Utføre byggingen av avløpsanlegget i henhold til prosjekteringsgrunnlaget, forskriftskrav og utslippstillatelsen.
- Sørge for at egen utførelse tilfredsstiller myndighetskravene.
- Sørge for at det foreligger tilstrekkelig dokumentasjon for de produktene som inngår i arbeidet.
- Erklære ansvarsrett (Byggesaksblankett 5181).
- Bidra til kommunikasjon med ansvarlig søker og prosjekterende for anlegget, slik at ansvarlig søker kan fylle ut søknadsskjemaet korrekt, og slik at utførende bygger

anlegget korrekt ut ifra prosjekteringsgrunnlaget.

- Rapportere eventuelle prosjekteringsfeil til ansvarlig prosjekterende og ansvarlig søker.
- Tilrettelegge for eventuell kontroll innen sitt ansvarsområde, og lukke eventuelle avvik.
- Levere grunnlag for gjennomføringsplan (byggesaksblankett 5185) for sin del av tiltaket til ansvarlig søker.
- Utarbeide samsvarserklæring (byggesaksblankett 5184) ved avsluttet prosjektering.
- Melde fra til ansvarlig søker om endringer som kan medføre søknadsplikt, og endringer i ansvarsforhold.

Du kan lese mer om ansvar i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 12 og plan- og bygningsloven § 23-6.

HVILKE KRAV OG STILLES TIL KONTROLLERENDE?

- Foretak som påtar seg ansvar som ansvarlig kontrollerende, må ha faglig ledelse med relevante faglige kvalifikasjoner innenfor prosjektering og/eller utførelse i tillegg til kontroll.

Du kan lese mer om kravene i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 11.

HVILKE ANSVAR STILLES TIL KONTROLLERENDE?

- Planlegge og gjennomføre fysisk kontroll av at tiltaket er i overensstemmelse med tillatelsen, jamfør krav i plan- og bygningsloven, forurensningsloven og annet relevant regelverk.
- Sørge for at det blir gjennomført en fysisk kontroll av tegninger, beregninger og beskrivelser i henhold til kontrollplanen og opp mot plan- og bygningsloven.
- Levere grunnlag for gjennomføringsplan innenfor sitt ansvarsområde til ansvarlig søker (byggesaksblankett 5185).
- Melde fra til de aktuelle ansvarlige foretak om avvik som avdekkes, samt følge opp avviksbehandlingen.
- Melde fra til ansvarlig søker om avvik som ikke blir lukket av ansvarlig foretak.
- Melde fra til kommunen dersom avvik ikke blir lukket i tiltaket.

Østre Toten kommune

- Dokumentere all kontroll og avvik.
- Foreta sluttkontroll.
- Utarbeide sluttrapport og kontrollerklæring (byggesaksblankett 5149) ved avsluttet kontroll som viser hva som er kontrollert, hvilke avvik som er avdekket og hvordan avvikene er behandlet. Denne skal leveres til ansvarlig søker.

Du kan lese mer om ansvar i [byggesaksforskriften tredje del](#), kapittel 12 og [plan- og bygningsloven § 23-7](#).

For vurdering av eksisterende avløpsanlegg skal Norsk Vann Rapport 245/2018 «Veiledning for tilstandsvurdering av infiltrasjonssystemer» legges til grunn.

LINKER:

[Søknadsskjemaer for byggesak](#)

www.avlop.no

TRENGER DU HJELP?

Dersom du har spørsmål i forbindelse med oppgradering av ditt avløpsanlegg, send en henvendelse til vannogavlop@ototen.no, kontakt kommunens servicetorg på Rådhuset (Lena) eller brev til Østre Toten kommune postboks 24, 2850 Lena (merk: spredt avløp).